Parlementaire geschiedenis	5%-regel beslagvrije voet (art. 475dc Rv)
Per 1 januari 2021, laatst gewijzigd 1 januari 2022	

Wettekst:[1]

Artikel 475dc Rv

1. *In afwijking van de artikelen 475da en 475db bedraagt de beslagvrije voet 95% van het maandelijkse inkomen inclusief vakantiebijslag dat de geëxecuteerde op basis van zijn vorderingen tot periodieke betaling, genoemd in artikel 475c, eerste lid, onderdelen a tot en met i, ontvangt, indien toepassing van de artikelen 475da en 475db leidt tot een beslagvrije voet die hoger is dan 95% van het maandelijkse inkomen inclusief vakantiebijslag.*
2. *Indien sprake is van beslag op bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen uitkeringen geeft de deurwaarder of, in geval van samenloop van beslagen als bedoeld in artikel 478 de coördinerende deurwaarder, bij toepassing van het eerste lid aan de derde-beslagene op dat de beslagvrijevoet 95% bedraagt van de voor de geëxecuteerde geldende bijstandsnorm inclusief vakantiebijslag, verminderd met het inkomen, bedoeld in artikel 32 van de Participatiewet.*

Wijzigingen per 1 januari 2022

Besluit tot vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding:[2]

De Wet vereenvoudiging beslagvrije voet, met uitzondering van de tweede volzin van het met in artikel I, onderdeel D, opgenomen nieuwe tweede lid, artikel XXIXA van de Verzamelwet SZW 2018, de artikelen XIII, onderdelen B, C, E, F, G, H, I, J en K, en XVIIIC van de Verzamelwet SZW 2020 en het Besluit beslagvrije voet treden in werking met ingang van 1 januari 2021.

NOTA VAN TOELICHTING

Dit besluit regelt dat de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Stb. 2017, 110), artikel XXIXA van de Verzamelwet SZW 2018, artikelen XIII, onderdelen B, C, E, F, G, H, I, J en K, en XVIIIC van de Verzamelwet SZW 2020 en het Besluit beslagvrije voet op 1 januari 2021 in werking treden. Artikel XIII, onderdelen A en D, van de Verzamelwet SZW 2020 zijn reeds inwerking getreden. Artikel XXIXA van de Verzamelwet SZW 2018 en artikelen XIII, onderdelen B, C, E, F, G, H, I, J en K, XVIIIC van de

[1] Stb. 2017, 110.
[2] Stb. 2020, 499

Verzamelwet SZW 2020 wijzigen het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zoals dat komt te luiden nadat de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet in werking is getreden. Voor de volgorde van inwerkingtreding is de datum van vaststelling van de regeling bepalend.

Memorie van toelichting[3]

(…)
Er is specifiek voor gekozen de kostendelernorm niet in de berekening van de beslagvrije voet te betrekken. Of sprake is van een kostendelende medebewoner in de zin van artikel 22 Participatiewet kan enkel worden vastgesteld op basis van informatie van de schuldenaar, waardoor de vaststelling van de beslagvrije voet alsnog in bepalende mate afhankelijk zou worden van door de schuldenaar te overleggen gegevens. Het feit dat daardoor een systeem zou ontstaan dat de berekening van de beslagvrije voet voorafgaande aan het beslag in massale processen danig bemoeilijkt, staat in geen verhouding tot de beperkte mate waarin in beslagsituaties sprake lijkt te zijn van situaties met een kostendelende medebewoner. Daar waar sprake is van een bijstandsgerechtigde kostendeler zorgt de zogenoemde 5%-regeling er alsnog voor dat ook deze een prikkel voelt om aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.
(…)

3.8 De beslagvrije voet voor inkomens onder of gelijk aan de voor de desbetreffende leefsituatie geldende bijstandsnorm: «5%-regeling»

In de huidige berekening is de beslagvrije voet voor inkomens onder en rond de bijstandsnorm vaak (door toepassing van de verschillende correcties bovenop de 90% bijstandsnorm) hoger dan het inkomen zelf. Schuldenaren met een dergelijk inkomen hebben op dit moment geen afloscapaciteit. Dit zou ook gelden in het nieuwe model als de berekening zoals voorgesteld voor de groep toeslaggerechtigden ook zou gelden voor de inkomens onder de bijstandsnorm. Het kabinet wil echter een belangrijk signaal afgeven. Financiële verplichtingen moeten worden nagekomen. Schuldenaren moeten op hun verantwoordelijkheid worden gewezen en mogen niet het gevoel krijgen dat zij voor schuldeisers onaantastbaar zijn. Daarom wordt voorgesteld dat de beslagvrije voet voor inkomens lager en gelijk aan de bijstandsnorm (in 2016: voor een alleenstaande bij een belastbaar jaarinkomen van € 14.946,47 en voor partners € 19.333,04) wordt vastgesteld op een vast percentage van het netto-inkomen. Schuldenaren hebben hierdoor toch enige afloscapaciteit.

De beslagvrije voet voor deze groep wordt 95% van het netto-inkomen inclusief vakantiebijslag. Met dit voorgestelde percentage wordt aangesloten bij de norm die de NVVK hanteert in een minnelijke schuldregeling, indien de schuldenaar op basis van het voor hem geldende vrij te laten bedrag (een afgeleide van de beslagvrije voet) niet over afloscapaciteit blijkt te beschikken. Hierbij wordt opgemerkt dat met beslaglegging kosten zijn gemoeid, die in deze situaties hoger kunnen liggen dan de door de schuldenaar ook op langere termijn te genereren aflossing. Van schuldeisers mag in deze situaties worden verwacht dat zij een verantwoorde afweging maken of zij hun beslag op het

[3] *Kamerstukken II 2016-2017*, 34628, nr. 3.

periodieke inkomen in dat geval willen doorzetten.

In het geval dat de schuldenaar een bijstandsuitkering ontvangt, is 5% van deze uitkering beschikbaar voor aflossing van de schulden. De maandelijkse inhouding van het vakantiegeld bedraagt voor bijstandsgerechtigde ook 5%. Dit betekent dat de gemeente (in de rol van derde-beslagene) op twee manieren de afdracht aan de deurwaarder kan inrichten. De gemeente kan maandelijks 5% afdragen aan de deurwaarder of de gemeente kan de reservering voor het vakantiegeld reserveren voor de afdracht aan de deurwaarder en dit bedrag eens per jaar afdragen in mei. Gemeenten kunnen zelf bepalen hoe ze de uitvoering inrichten. De uitvoering moet in ieder geval leiden tot een afdracht van 5% van de voor betrokkene geldende bijstandsnorm.

(…)
Gevolgen van de 5%-regeling Het wetsvoorstel regelt dat altijd in ieder geval 5% van het netto-inkomen ingezet dient te worden voor de aflossing van de schulden. Hierdoor zal er in de nieuwe situatie bij een kleine groep schuldenaren wel beslag gelegd worden, waar dat voorheen niet gebeurde omdat er geen afloscapaciteit was. Het zal met name gelden voor mensen in de bijstand die onder de kostendelersnorm vallen. Het is lastig om precieze aantallen te geven omdat hier geen exacte cijfers over bekend zijn. De schatting is dat dit 10.000 tot 15.000 gevallen zijn.48 Op een totaal van ongeveer 500.000 beslagen is dit slechts een toename van 2–3%.

(…)

4**.5 Onnodige proces- en executiekosten zo veel mogelijk voorkomen**
De nieuwe wijze van berekening van de beslagvrije voet draagt bij aan het voorkomen van onnodige proces- en executiekosten. Doordat vroeg in het proces alle informatie voor de berekening van de beslagvrije voet beschikbaar is voor beslagleggers, zijn zij in staat een juiste beslagvrije voet te berekenen voordat er daadwerkelijk tot het leggen van beslag wordt overgegaan. Zeker voor de groep beslagenen met een inkomen onder of gelijk aan de bijstandsnorm, waarvoor «de 5%-regeling» (zie paragraaf 3.8) geldt, kan een goede afweging worden gemaakt of gelet op de incassokosten voor de opdrachtgever de aflossing door de potentiële beslagene daadwerkelijk leidt tot aflossing van de schuld. Voorbeeld Wanneer een schuldenaar een netto-inkomen heeft van € 420,–, waarvan maandelijks € 21,– wordt gereserveerd voor vakantiegeld, heeft hij een netto-inkomen van € 399,– (wat gelijk is aan de door de beslaglegger gecommuniceerde beslagvrije voet). Dit betekent dat de maandelijkse afdracht € 0,– bedraagt en de deurwaarder bij uitbetaling van het vakantiegeld voor elke beslagen maand € 21,– tegemoet kan zien. Vraag is of deze maximale incasso van € 252,– per jaar opweegt tegen de aan beslag op loon verbonden kosten, een afweging die de deurwaarder in samenspraak met de schuldeiser zal moeten maken. Daarnaast leidt deze regeling ertoe dat verschillende beslagleggende en verrekenende partijen eerder kennis van elkaars handelen hebben en voorziet het in afspraken wie de beslagvrije voet vaststelt in geval van deze samenloop. Daardoor zal het voor beslagleggende partijen ook in een eerder stadium dan thans het geval is duidelijk zijn in welke mate er verhaal mogelijk is of dat de beschikbare afloscapaciteit reeds volledig «in gebruik» is door een of meer preferente beslagleggers. Door een betere informatieuitwisseling tussen partijen die al aan het incasseren zijn (door middel van beslag of verrekenen) kan een potentiële beslaglegger een betere inschatting maken of de kosten van het leggen van beslag opwegen tegen de verwachte aflossing. Deze informatie kunnen deurwaarders voorleggen aan hun opdrachtgever, die kan overwegen om het incassoproces (tijdelijk) te staken. Dit is ook in overeenstemming met de regels die door de KBvG zijn vastgelegd in hun interne verordening voor

het beslagregister. In deze verordening staat in artikel 8, vierde lid, dat wanneer uit het beslagregister redelijkerwijs voorzienbaar is dat de vordering bij onveranderde omstandigheden niet binnen drie jaar kan worden voldaan, de gerechtsdeurwaarder de opdrachtgever hierover informeert. De gerechtsdeurwaarder kan de ambtshandeling vervolgens alleen uitvoeren indien de opdrachtgever zijn oorspronkelijke verzoek handhaaft.
(…)

Nota naar aanleiding van het verslag:[4]

(…)

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen of de regering heeft overwogen het recht vast te leggen voor de schuldenaar met een bijstandsuitkering om zelf een keuze te maken tussen het aflossen van 5% van hun inkomen via de vakantietoeslag of via de maandelijkse betaling en of gemeenten de ruimte hebben een dergelijke keuzemogelijkheid te introduceren. Deze vraag wordt beantwoord in paragraaf 3.8.

(…)

3.2. Randvoorwaarden vereenvoudiging berekening beslagvrije voet

De leden van de fractie van de VVD vragen of de regering kan aangeven in welke mate en in welke gevallen met de 5%-regeling ook invulling wordt gegeven aan de wens van de leden van de fractie van de VVD om de kostendelersnorm ook van toepassing te laten zijn op de beslagvrije voet.

De hoogte van de beslagvrije voet binnen de voorgestelde regeling is gekoppeld aan de hoogte van het inkomen van de schuldenaar. Indien een kostendelersituatie gevolgen heeft voor de hoogte van de door de schuldenaar ontvangen uitkering heeft de kostendelersituatie aldus ook gevolgen voor de hoogte van de beslagvrije voet. Anders dan binnen het huidige systeem wordt via de 5% regeling gerealiseerd dat ook schuldenaren in deze situatie enige prikkel ervaren om aan hun betalingsverplichtingen te voldoen.

(…)

3.8. De beslagvrije voet voor inkomens onder of gelijk aan de voor de desbetreffende leefsituatie geldende bijstandsnorm: 5%-regeling

De leden van de fractie van de PvdA hebben meerdere vragen die in de kern zien op de vraag in hoeverre de 5%-regeling een reëel bestaansminimum borgt. In de toelichting op het wetsvoorstel is in dit kader erop gewezen dat met het voorgestelde percentage wordt aangesloten bij de norm die de NVVK hanteert binnen een minnelijke schuldregeling, indien de schuldenaar op basis van het voor hem geldende vrij te laten bedrag (een afgeleide van de beslagvrije voet) niet over afloscapaciteit blijkt te beschikken. Het gaat dan om een periode van drie jaren waarbinnen de schuldenaar minimaal 5% van zijn inkomen voor de aflossing van zijn schulden dient in te zetten.

[4] *Kamerstukken II 2016-2017*, 34628, nr.6.

In aanvulling hierop moet worden opgemerkt dat de huidige beslagvrije voet bij een inkomen op bijstandsniveau, waarbij rekening wordt gehouden met de verschillende correcties, vergelijkbaar is met de uitkomsten van de 5%-regeling.

Voor zover de schuldenaar vanwege een kostendelersituatie over een lager inkomen beschikt, is het uitgangspunt dat het feit dat hij de kosten kan delen, met zich brengt dat hij een met de alleenwonende bijstandsgerechtigde vergelijkbaar deel van zijn uitkering (zijnde 5%) kan inzetten voor de aflossing van zijn schulden.

Zowel de leden van de fractie van de PvdA als van de fractie van de ChristenUnie hebben vragen met betrekking tot de wijze waarop gemeenten – zo sprake is van een bijstandsuitkering – de afdracht bij een beslag op de uitkering organiseren. In de memorie van toelichting is in dit kader beschreven dat gemeenten de afdracht verschillend organiseren. De regering meent dat dit tot de gemeentelijke beleidsvrijheid behoort en dat de gemeente daarin zelf een keuze mag maken. Het nettoresultaat van beide regelingen is voor de schuldenaar identiek.

De leden van de fractie van de SP vragen in hoeverre de hoogte van de bijstandsnorm van invloed is op de schuldproblemen van deze groep mensen. In hoeverre wordt hiermee de meest kwetsbare groep nog verder in het nauw gedreven, zo vragen de leden van de fractie van de SP.

Het ontstaan van problematische schulden kent velerlei oorzaken en wordt met name bepaald door de persoonlijke omstandigheden van de schuldenaar waaronder de hoogte van het inkomen. Niet gesteld kan worden dat mensen met lage inkomens per definitie in problematische schuldensituaties terechtkomen. Dit wetsvoorstel draagt juist bij aan een betere bescherming van de beslagvrije voet en daar zijn alle schuldenaren bij gebaat.

De leden van de fractie van de SP vragen de regering of zij overwogen heeft om een ondergrens aan de verhouding tussen gemaakte kosten van schuldeisers en de aflossingscapaciteit vast te stellen, waardoor voorkomen wordt dat hogere kosten gemaakt worden dan er afgelost wordt op de oorspronkelijke schuld. Kan de regering aangeven of het kan voorkomen dat de schuld groeit als gevolg van hogere kosten dan de aflossingscapaciteit?

De regering vindt het belangrijk een signaal af te geven dat financiële verplichtingen moeten worden nagekomen en dat schuldenaren niet het gevoel moeten krijgen dat zij voor schuldeisers onaantastbaar zijn. De kosten van beslaglegging kunnen in bepaalde situaties hoger liggen dan de uiteindelijke aflossing. Het is aan de schuldeisers om een verantwoorde afweging te maken of zij in die situatie het beslag op het periodieke inkomen willen doorzetten. Overigens mag een gerechtsdeurwaarder die weet dat een beslag louter schuldenophogend werkt, een beslag niet zonder meer doorzetten.

(…)

Derde nota van wijziging[5]

(…)

b. Na het voorgestelde artikel 475db wordt een artikel toegevoegd, luidende:

Artikel 475dc

In afwijking van de artikelen 475da en 475db bedraagt de beslagvrije voet 95% van het maandelijkse inkomen dat de schuldenaar op basis van zijn vorderingen tot periodieke betaling, genoemd in artikel 475c, eerste lid, onderdelen a tot en met i, ontvangt, indien toepassing van de artikelen 475da en 475db leidt tot een beslagvrije voet die hoger is dan 95% van het maandelijkse inkomen.

Toelichting

(…)

Onder b

Mensen moeten aan hun financiële verplichtingen voldoen, maar niet ten koste van alles. Daarvoor dient de beslagvrije voet. Voorkomen dient echter te worden dat iemand door de hoogte van de beslagvrije voet in het geheel niet aflost. Er dient altijd, hoe beperkt soms ook, een prikkel te zijn om aan de financiële verplichtingen te voldoen. In dat kader introduceert het wetsvoorstel ook de zogenaamde 5%-regel, welke bepaalt dat indien iemand een inkomen gelijk aan of lager dan de voor hem geldende bijstandsnorm heeft, hij in ieder geval 5% van zijn netto-inkomen dient in te zetten voor de aflossing van zijn schulden.

Als sprake is van gehuwden als bedoeld in artikel 475ab Rv bepaalt het wetsvoorstel dat het inkomen van de partner voor ten hoogste de helft van de op basis van artikel 475da Rv geldende beslagvrije voet op deze beslagvrije voet in mindering dient te worden gebracht. Dit principe geldt ook binnen de huidige regeling. In een situatie waarbij sprake is van relatief grote inkomensverschillen tussen de beide partners kan dit tot gevolg hebben dat de uiteindelijke beslagvrije voet voor de minst verdienende partner hoger ligt dan zijn daadwerkelijke inkomen.

Een voorbeeld moge dit verduidelijken. A en B zijn aan te merken als gehuwd met kinderen. A heeft een inkomen van € 2.200,– per maand en B een inkomen van € 800,– per maand. De beslagvrije voet voor A en B is gezien hun gezamenlijk inkomen gelijk aan het in artikel 475da, eerste lid, opgenomen vaste bedrag (€ 2.093,48). Indien sprake is van een privéschuld van B kan de schuldeiser zijn vordering enkel op het inkomen van B verhalen. Om te komen tot de specifiek voor B geldende beslagvrije voet, kan het inkomen van A voor maximaal de helft van de gezamenlijke beslagvrije voet (€ 2.093,48) in mindering worden gebracht op deze beslagvrije voet. Dit houdt in dat de schuldeiser te maken krijgt met een beslagvrije voet voor B van € 1.046,74 (€ 2.093,48/2), een beslagvrije voet die hoger ligt dan het inkomen van B. Het inkomen van B biedt met andere woorden in deze situatie voor zijn privéschuld geen verhaal. Dit staat haaks op het eerder geformuleerde uitgangspunt, dat er voor een ieder hoe beperkt soms ook een prikkel dient te zijn om aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.

Door toevoeging van het voorgestelde artikel 475dc wordt geregeld dat indien de toepassing van de artikelen 475da en 475db tot gevolg heeft dat de beslagvrije voet hoger is dan 95% van het beslagen inkomen, in afwijking van deze bepalingen de beslagvrije voet op 95% van het netto-inkomen van de

[5] Kamerstukken II 2016-2017, 34628, nr.9.

schuldenaar zelf kan worden vastgesteld. Op deze wijze wordt geregeld dat het principe dat een ieder zonder meer 5% van zijn netto-inkomen dient in te zetten voor de aflossing van zijn schulden, in alle gevallen geldt.

Verzamelwet SZW 2022

ARTIKEL XIIIA WETBOEK VAN BURGERLIJKE RECHTSVORDERING

Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 475ab wordt als volgt gewijzigd:

1. In de aanhef van het eerste lid wordt na «In de artikelen 475a, 475d, 475da,» ingevoegd «475db, 475dc,».

2. In het tweede lid wordt «In de artikelen 475aa, 475g en 475ga» vervangen door «In de artikelen 475aa, 475g, 475ga en 475gb».

B

Aan artikel 475d wordt een lid toegevoegd, luidende:

> 7. Het tweede en derde lid zijn niet van toepassing bij opgave van de beslagvrije voet op de wijze, bedoeld in artikel 475dc, tweede lid.

C

Artikel 475dc wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding «1.» geplaatst.

2. In het eerste lid (nieuw) wordt «het maandelijkse inkomen» telkens vervangen door «het maandelijkse inkomen inclusief vakantiebijslag».

3. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

> 2. Indien sprake is van beslag op bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen uitkeringen geeft de deurwaarder of, in geval van samenloop van beslagen als bedoeld in artikel 478 de coördinerende deurwaarder, bij toepassing van het eerste lid aan de derde-beslagene op dat de beslagvrijevoet 95% bedraagt van de voor de geëxecuteerde geldende bijstandsnorm inclusief vakantiebijslag, verminderd met het inkomen, bedoeld in artikel 32 van de Participatiewet.

Vierde nota van wijziging[6]

Toelichting

§ 2.2 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (onderdeel 8 – artikel XIIIA Verzamelwet SZW 2022)

Onderdeel A. Wijziging van artikel 475ab Rv

Met deze wijziging worden omissies in artikel 475ab, eerste en tweede lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) hersteld. In dit artikel zijn definities opgenomen en wordt verwezen naar de artikelen in Rv waar deze definities op van toepassing zijn. Per abuis ontbreekt artikel 475db Rv in de opsomming van het eerste lid. In de opsomming in het tweede lid ontbreekt artikel 475gb Rv. De ontbrekende verwijzingen worden met deze wijziging aan artikel 475ab, eerste en tweede lid, Rv toegevoegd.

Via de wijziging in onderdeel C is het begrip coördinerende deurwaarder opgenomen in artikel 475dc Rv. In artikel 475ab, eerste lid, Rv wordt dit begrip gedefinieerd. Daarom is artikel 475dc Rv toegevoegd aan artikel 475ab, eerste lid, Rv.

Onderdelen B en C. Wijziging van de artikelen 475d en 475dc

Wanneer iemand niet langer aan zijn of haar financiële verplichtingen kan voldoen, kan een schuldeiser beslagleggen op aan de schuldenaar toekomende vorderingen tot periodieke betalingen, zoals loon of een uitkering. De schuldenaar moet wel voldoende middelen overhouden om in de (basale) kosten van levensonderhoud te kunnen voorzien. Hiervoor dient de beslagvrije voet. Op 1 januari 2021 is de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Wet vBVV) ingevoerd. Sindsdien wordt de beslagvrije voet zo veel mogelijk bepaald op basis van gegevens uit voor de beslagleggende partij beschikbare registraties, namelijk de Basisregistratie Persoonsgegevens en Polisadministratie van het UWV.

Na invoering van de Wet vBVV kwam een knelpunt naar voren bij het vaststellen van de beslagvrije voet. De beslagvrije voet bestaat op basis van artikel 475dc RV bij mensen die een (aanvullende) uitkering op bijstandsniveau van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente ontvangen uit 95% van het netto inkomen inclusief vakantiebijslag (de 95%-regel). Of sprake is van reservering van vakantiebijslag wordt herleid uit het veld «Reservering vakantiebijslag» binnen de Polisadministratie. Een aantal inkomensverstrekkers heeft de mogelijkheid om vakantiebijslag administratief niet maandelijks te reserveren, maar deze enkel te boeken op het moment van uitbetaling. Dat betekent dat er in de geautomatiseerde berekening van de beslagvrije voet vanuit wordt gegaan dat voor het desbetreffende loon geen vakantiebijslag wordt gereserveerd, waardoor een te laag netto inkomen in de verdere berekening wordt meegenomen. Bij toepassing van de 95%-

[6] Kamerstukken II 2021-2022, 35897, nr.12.

regel zorgt dit ervoor dat uitgegaan wordt van een beslagvrije voet van 95% van het vastgestelde netto inkomen zonder vakantiebijslag. De beslagvrije voet wordt in deze gevallen te laag vastgesteld. Hiervan is sprake bij bijstandsverstrekking. Dit is een onwenselijke situatie, omdat mensen daardoor na beslag onder het bestaansminimum terechtkomen. Op dit moment wordt dit opgelost via een handmatige herberekening van de beslagvrije voet bij toepassing van de 95%-regel. Om tot een structurele en geautomatiseerde oplossing te komen is voorgestelde wijziging van artikel 475dc Rv noodzakelijk.

In de hoofdregel bedraagt de beslagvrije voet een vast bedrag (artikelen 475da en db Rv). In afwijking van die artikelen is in artikel 475dc Rv bepaald dat de beslagvrije voet 95% van het maandelijkse inkomen bedraagt, als de beslagvrije voet, zoals vastgelegd in de artikelen 475da en 475db Rv, anders meer zou bedragen dan 95% van het maandelijkse inkomen. Het voorgestelde tweede lid van artikel 475dc Rv regelt dat de beslagleggende partij, bij beslag op bij algemene maatregel van bestuur te bepalen uitkeringen, de beslagvrije voet mededeelt als percentage (95%) van de voor de schuldenaar geldende bijstandsnorm *inclusief vakantiebijslag*. De hoogte van de beslagvrije voet blijft gelijk aan 95% van de geldende bijstandsnorm. De derdebeslagene, die de geldende bijstandsnorm kent omdat deze de bijstand verstrekt, berekent na de mededeling van de beslagvrije voet door de beslagleggende partij, welk bedrag na aftrek van de juiste beslagvrije voet kan worden afgedragen aan de beslaglegger.

De reikwijdte van het voorgestelde artikel 475dc, tweede lid, Rv is beperkt tot situaties die ook onder de reikwijdte van artikel 475dc, eerste lid, Rv vallen.[7] Deze beperking is opgenomen, omdat er situaties zijn, waarin de beslagvrije voet niet als een percentage van de voor de schuldenaar geldende bijstandsnorm gecommuniceerd kan worden. Om te voorkomen dat het voorgestelde artikel 475dc, tweede lid Rv wel van toepassing zou zijn in deze situaties, is bepaald dat, dat lid uitsluitend van toepassing kan zijn op situaties die ook onder het eerste lid van artikel 475dc Rv vallen. Uitkeringsverstrekkers geven maandelijks inzage in de hoogte van de uitkering die wordt uitgekeerd na aftrek van eventuele inhoudingen. Op die manier weten burgers waar ze aan toe zijn als beslag is gelegd op hun uitkering.

De beslaglegger geeft op dat de beslagvrije voet 95% bedraagt van de bijstandsnorm, verminderd met inkomen, als bedoeld in artikel 32 van de Participatiewet. De reden dat neveninkomsten in mindering worden gebracht is dat, indien de beslagvrije voet wordt berekend zonder aftrek van neveninkomsten, de beslagvrije voet hoger kan uitkomen dan het bedrag dat iemand aan bijstand ontvangt. In dat geval zou, onterecht, geen beslag kunnen worden gelegd op de bijstand.

[7] Dat is bijvoorbeeld zo wanneer de beslagene in een inrichting woont (475e, tweede lid, Rv), als zijn woon- of verblijfadres onbekend is (475da, vierde lid, Rv) of wanneer sprake is van een kennelijk onevenredige hardheid en toepassing van de hardheidsclausule gerechtvaardigd is (475fa Rv).

Bij de voorgestelde wijziging is rekening gehouden met de ondeelbaarheid van de bijstandsuitkering. Deze ondeelbaarheid houdt in dat de bijstand de gehuwden (of met hen gelijkgestelden) gezamenlijk toevalt en niet ieder voor de helft. In dat licht raakt een beslag ten laste van een van beide gehuwden ook de volledige bijstandsuitkering en bedraagt de beslagvrije voet daarom ook 95% van de desbetreffende gehuwdennorm.

De vaststelling van een beslagvrije voet geldt in beginsel gedurende twaalf maanden (artikel 475d, tweede lid, Rv). Daarna moet de beslagleggende partij de beslagvrije voet opnieuw berekenen. Daarbij wordt rekening gehouden met wijzigingen in de woon- en leefsituatie en het inkomen van de schuldenaar (artikel 475d, derde lid, Rv). Indien de beslagvrije voet feitelijk is vastgesteld als 95% van de geldende bijstandsnorm, is het niet nodig om de beslagvrije voet jaarlijks opnieuw te berekenen. De geldende bijstandsnorm wordt immers aangepast aan de woon- en leefsituatie van de beslagene. Omdat de herberekening in deze situatie geen doel dient, zijn de beperkte geldigheid van de beslagvrije voet en de verplichting om een herberekening uit te voeren niet van toepassing in situaties zoals omschreven in 475dc, tweede lid, Rv. Dit wordt geregeld in het voorgestelde artikel 475d, zevende lid, Rv.

Uitvoeringstoetsen

Onderdeel 8 van deze nota van wijziging is voor een uitvoeringstoets voorgelegd aan de Belastingdienst, UWV, SVB, CJIB, VNG, LBIO en KBvG. Alle partijen geven aan dat de wetswijziging uitvoerbaar is. Naar aanleiding van de reacties is het voorgestelde artikel XIIIA, onderdeel B, en de toelichting op enkele punten verduidelijkt.

Verzamelbesluit SZW 2022[8]

ARTIKEL IV. BESLUIT BESLAGVRIJE VOET

Het Besluit beslagvrije voet wordt als volgt gewijzigd:

(…)

B

Artikel 10 komt te luiden:

Artikel 10 Uitkeringen

De uitkeringen, bedoeld in artikel 475dc, tweede lid, van de wet, zijn:

a. algemene bijstand op grond van de Participatiewet, met uitzondering van algemene bijstand als bedoeld in artikel 47a van de Participatiewet;

b. uitkeringen op grond van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;

c. uitkeringen op grond van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen.

Nota van toelichting

(…)

§ 2.1 Wijziging Besluit beslagvrije voet (artikel IV)

Na invoering van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet kwam een knelpunt naar voren bij het vaststellen van de beslagvrije voet. De beslagvrije voet bestaat op grond van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) bij mensen die een (aanvullende) uitkering op bijstandsniveau ontvangen uit 95% van het netto inkomen inclusief vakantiebijslag (zgn. 95%-regel, zie artikel 475dc Rv). Of sprake is van reservering van vakantiebijslag wordt herleid uit het veld «Reservering vakantiebijslag» binnen de Polisadministratie. Een aantal inkomensverstrekkers heeft de mogelijkheid om vakantiebijslag administratief niet maandelijks te reserveren, maar deze op te boeken op het moment van uitbetaling. De vakantiebijslag-velden binnen de Polisadministratie worden dan niet ingevuld. Dat betekent dat er in de geautomatiseerde berekening van de beslagvrije

[8] *Stb.* 2021, 629.

voet vanuit wordt gegaan dat voor het desbetreffende loon geen vakantiebijslag wordt gereserveerd. Daardoor wordt een te laag netto inkomen in de verdere berekening meegenomen. Bij toepassing van de 95%-regel zorgt dit ervoor dat uitgegaan wordt van een beslagvrije voet ter hoogte van 95% van het vastgestelde netto inkomen zonder vakantiebijslag. De beslagvrije voet wordt in deze gevallen te laag vastgesteld. Daarom is artikel 475dc Rv gewijzigd met de Verzamelwet SZW 2022. Die wijziging regelt dat de beslagleggende partij bij toepassing van de 95%-regel de beslagvrije voet met ingang van 1 januari 2022 meedeelt als percentage (95%) van de voor de burger geldende bijstandsnorm in plaats van als vast bedrag. De derdebeslagene, die de geldende bijstandsnorm kent, berekent vervolgens welk bedrag na aftrek van de juiste beslagvrije voet kan worden afgedragen aan de beslagleggende partij. Op die manier wordt voorkomen dat er meer wordt ingehouden dan de voor de burger geldende afloscapaciteit.

Bij voornoemde wetswijziging van artikel 475dc Rv wordt geregeld dat de uitkeringen waarbij de beslagvrije voet als percentage van de geldende bijstandsnorm moet worden meegedeeld, worden bepaald bij algemene maatregel van bestuur. Op die manier is het bepalen van de betreffende uitkeringen met waarborgen omkleed en tegelijkertijd kan een uitkering zo nodig op betrekkelijk korte termijn worden toegevoegd. Met voorliggende wijziging wordt in een bestaande algemene maatregel van bestuur – het Besluit beslagvrije voet – opgenomen bij welke uitkeringen de beslagvrije voet als percentage van de geldende bijstandsnorm moet worden meegedeeld. Het betreft uitkeringen van het college van burgermeester en wethouders van de gemeente op basis van de Participatiewet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ). Bij deze uitkeringen bestaat de mogelijkheid dat de verstrekker de vakantiebijslag administratief niet maandelijks reserveert, maar deze op boekt op het moment van uitbetaling. Dit heeft tot gevolg dat de beslagvrije voet in deze gevallen te laag – namelijk als 95% van het netto inkomen exclusief vakantiebijslag in plaats van inclusief vakantiebijslag – geautomatiseerd wordt vastgesteld. Gelet op de grote aantallen beslagen die jaarlijks worden gelegd en de complexiteit van de uitvoering, is op voorhand niet te overzien of het probleem zich mogelijk ook bij andere uitkeringen kan voordoen. Daarvan is tot op heden in elk geval niet gebleken.

Het probleem doet zich niet voor bij algemene bijstand die door de SVB wordt verstrekt, omdat de SVB de vakantiebijslag wel maandelijks reserveert. Daarom is algemene bijstand verstrekt door de SVB, zoals bedoeld in artikel 47a van de Participatiewet, in artikel 10 onderdeel a van het Besluit beslagvrije voet uitgezonderd.

Voor de duidelijkheid wordt hier opgemerkt dat opname van een uitkering in artikel 10 van het Besluit beslagvrije voet niets verandert aan de wettelijke aanspraak op de beslagvrije voet en de hoogte daarvan. Wanneer beslag wordt gelegd op een in artikel 10 Besluit beslagvrije voet opgenomen uitkering, dan wordt gecommuniceerd dat de beslagvrije voet op een andere wijze berekend moet worden om fouten bij het vaststellen van de beslagvrije voet te voorkomen.